

Burger Belangen Enschede

gewoon
samen
doen!

www.burgerbelangenenschede.nl

Voorwoord

Burgerbelangen Enschede is al meer dan 33 jaar dé lokale partij van Enschede. Zonder landelijke binding, maar met diepe wortels in onze wijken en buurten. Geworteld in de stad, dicht bij de mensen en met beide voeten in de praktijk.

Sinds 2018 zijn wij met trots de grootste partij van onze gemeente. Dat is geen titel, maar een verantwoordelijkheid die wij elke dag serieus nemen. Met 10 raadsleden en 2 wethouders dragen wij zichtbaar en voelbaar bij aan het bestuur van onze stad.

De afgelopen jaren hebben wij veel bereikt. Enschede is groener, bereikbaarder, veiliger en leefbaarder geworden. Wij hebben stevig geïnvesteerd in woningbouw, sport, seniorenvoorzieningen, een sterke lokale economie én in gezonde gemeentelijke financiën.

Wij hebben onze stad niet alleen lokaal en nationaal op de kaart gezet door slimme samenwerking, maar ook door een sterke en gerichte lobby. Lobbyen is geen doel op zich, maar een essentieel middel om de belangen van Enschede zichtbaar te maken bij partijen die besluiten nemen over geld, beleid en wetgeving.

Dat is wat lokaal leiderschap betekent: resultaten boeken die u merkt. Wij nemen verantwoordelijkheid en pakken door, ook als het lastig wordt. Geen eindeloze plannen, maar besluiten die worden uitgevoerd.

Tegelijkertijd zijn wij realistisch. Wij zien dat er zorgen blijven. Over betaalbaarheid, jeugdzorg, integratie en de druk op onze voorzieningen. Die uitdagingen vragen om duidelijke keuzes en een partij die niet wegstijgt, maar handelt.

Burgerbelangen Enschede is een professionele en stabiele partij die weet hoe je bestuurt én luistert. Al meer dan drie decennia staan wij voor dezelfde overtuiging: problemen los je niet op met mooie woorden, maar door samen te werken en verantwoordelijkheid te nemen.

Daarom blijven wij doen waar wij voor staan:

Gewoon Samen Doen.

Inhoud

Voorwoord	2
Mobiliteit, bereikbaarheid en parkeren	4
Woningbouw	6
Leefbaarheid	8
Afval	10
Openbare orde en veiligheid	11
Economie, innovatie en werk	13
Duurzaamheid	16
Zorg en welzijn	18
Sport en recreatie	19
Cultuur en historisch erfgoed	21
Eenzaamheid	22
Ouderen en senioren	23
Jeugd en onderwijs	24
Inwonersparticipatie	26
Financiën, gemeentelijke lasten en subsidiebeleid	28
Gemeente als partner	29
Intergemeentelijke samenwerking	30
Tot slot	31

Mobiliteit, bereikbaarheid en parkeren

Enschede groeit en beweegt. Hoe wij onze stad bereikbaar houden, bepaalt direct de gezondheid, leefbaarheid en economische kracht van Enschede. Bereikbaarheid is en blijft daarom een kernpunt voor Burgerbelangen Enschede. Daarbij geldt het heldere uitgangspunt dat alle weggebruikers gelijkwaardig zijn: automobilisten, fietsers én voetgangers.

Goede bereikbaarheid is essentieel voor de hele stad: voor de binnenstad en het centrum, maar ook voor het economisch hart van Enschede, met het Kennispark, de Universiteit Twente en Technology Base Twente. Deze gebieden moeten goed, veilig en efficiënt bereikbaar blijven.

De singels slibben steeds vaker dicht en kunnen de groei van Enschede niet langer goed opvangen. Daarom bieden wij een beter alternatief: een tweede ring rondom Enschede, grotendeels via bestaande wegen. Daarmee spreiden wij het verkeer en verbeteren wij de doorstroming, zonder de stad af te sluiten. Doorrijden door de stad blijft mogelijk, maar de tweede ring en verbeterde invalswegen worden sneller, comfortabeler en daarmee aantrekkelijker.

Enschede is geen eiland binnen Nederland. Onze stad staat midden in de regio en is sterk verbonden met haar omgeving. Daarom moet Enschede zich samen met Regio Twente en andere partners blijvend inzetten voor de strategische bereikbaarheid van stad en regio. Dit is noodzakelijk om ons arbeidspotentieel te vergroten en onze economische positie te versterken.

- Wij realiseren een tweede rondweg/ring rondom Enschede om de singels te ontlasten, de doorstroming te verbeteren én de ontsluiting van Oost-Enschede structureel te versterken. Wij starten met het noordoost-zuid tracé (Oostweg–Keppelerdijk–Euregioweg) en de noordwestcorridor (Horstmanpark–Hengelosestraat).
- Glanerbrug krijgt een 2e ontsluiting richting de N35 via Duitsland.
- Wij zijn voor een verbreding van de N35 → A35 en van de B54.
- Wij zijn voor verbreding N18.
- Met bewoners van de Helmerhoek maken wij een wijkverkeersplan voor rust, veiligheid en leefbaarheid. Verkeersdruk door groei van de Helmerzijde mag niet ten koste gaan van de woonkwaliteit.
- Wij maken afspraken met bedrijven over bereikbaarheid en parkeren en lobbyen voor een op- en afrit op de N35 bij de Helmerhoek.
- Verkeersveiligheid op de Brinkstraat heeft prioriteit. Samen met bewoners werken wij aan een oplossing die de wijk weer veilig en leefbaar maakt voor iedereen.
- Met de Van Heekgarage beschikt Enschede over de grootste ondergrondse parkeergarage van Nederland. Dat is een kracht die wij benutten. Wij versterken de bereikbaarheid van de binnenstad met nieuwe parkeervoorzieningen, waaronder een parkeergarage onder het busstation voor snelle toegang vanuit het noorden.
- Rondom de binnenstad zorgen wij voor voldoende, bij voorkeur bewaakte, parkeerplekken voor fietsen en scooters. In het centrum blijven goed bereikbare parkeerplaatsen voor mindervaliden gegarandeerd, ook in de gemeentelijke garages, met nadruk op de Van Heekgarage.
- Alle invalswegen worden logisch en eenduidig gekoppeld aan de gemeentelijke parkeergarages. Door gerichte aanpassingen aan infrastructuur, verkeersregeling en

bewegwijzering verbeteren wij de doorstroming op deze routes en voorkomen wij onnodig zoekverkeer in de stad.

- Wij bouwen nieuwe P&R-locaties aan de randen van de stad, met goede aansluiting op het openbaar vervoer.
- De auto is geen melkkoe. Parkeren moet eerlijk, betaalbaar en voorspelbaar zijn. Daarom stijgen parkeertarieven én tarieven voor parkeervergunningen niet harder dan de inflatie. Het betaalbare avondtarief in gemeentelijke garages blijft: €1 per uur na 19.00 uur, met een maximum van €5 per avond of nacht.
- Betaald parkeren breiden wij buiten het centrum niet uit. Alleen als inwoners daar zelf om vragen, gaan wij daartoe over. Geen parkeeroverlast afwentelen op wijken, geen extra lasten zonder draagvlak.
- In onze wijken moeten mensen prettig kunnen wonen, met ruimte en rust in de straat. Parkeerplaatsen zijn er voor bewoners, niet om structureel vol te staan met bedrijfswagens. Tegelijk hebben wij oog voor vakmensen en kleine ondernemers. Daarom beperken wij het langdurig parkeren van bedrijfswagens in woonwijken waar dit de leefbaarheid schaadt, met duidelijke regels, eerlijke handhaving en goede alternatieven.
- Het openbaar vervoer moet een sterk, betaalbaar en frequent alternatief zijn voor de auto. Daarom pleiten wij voor goedkope OV-proefabbonnementen, een gereduceerd tarief voor 65-plussers binnen Enschede en gezinstickets, zodat reizen met de bus aantrekkelijker is dan met de auto. Voor ouderen ondersteunen wij de ontwikkeling van mobi-punten, waar onder andere rolstoelen gehuurd kunnen worden.
- Wij blijven scherp op provinciale aanpassingen aan bestaande buslijnen, zodat de bereikbaarheid van wijken en voorzieningen op peil blijft. Tot slot moet het OV langer doorrijden, met bussen en treinen tot laat in de nacht; een nachttrein is daarbij essentieel voor bereikbaarheid, cultuur en studenten.
- Wij zetten in op Bus Rapid Transit (BRT) tussen Enschede en Hengelo, met sneller, frequenter en betrouwbaarder vervoer.
- Enschede wordt een pilot stad voor autonome voertuigen en nieuwe mobiliteitsconcepten.
- Fietsen is snel, betaalbaar, gezond én veilig. Wij zetten de Fietsvisie voort en verbeteren de doorstroming en verkeersveiligheid voor fietsers, waar ook het overige verkeer van profiteert.
- Voorzieningen moeten optimaal bereikbaar blijven. Het Medisch Spectrum Twente moet van alle kanten goed bereikbaar zijn, met voldoende parkeergelegenheid voor de spoedpost. Ook het Stadskantoor Enschede is voor veel inwoners een noodzakelijke bestemming en moet goed toegankelijk blijven, óók voor minder validen.
- Wij maken van Enschede de meest verkeersveilige stad van Nederland. Veiligheid rond scholen krijgt daarbij topprioriteit. Wij investeren in betere verlichting, veilige oversteekplaatsen en overzichtelijke routes. Door de inzet van stedelijke distributiecentra verminderen wij vrachtverkeer in woonwijken en voorkomen wij dat woonstraten sluiproutes worden.
- Samen met bewoners werken wij aan goede en veilige wijkverkeerscirculatieplannen. Daarbij kiezen wij voor maatwerk per wijk en knippen wij wegen alleen als het echt nodig is. Verkeersveiligheid staat voorop, maar bereikbaarheid en doorstroming blijven volwaardig onderdeel van de afweging.
- Wij gaan strenger handhaven op verkeersonveilige situaties, zoals fat bikes in het centrum en fietsers op voetgangerspaden. Regels gelden voor iedereen, en wie de veiligheid van anderen in gevaar brengt, wordt daarop aangesproken.

Woningbouw

Om de woningnood in Enschede op te lossen en de stad verantwoord te laten groeien, moet er flink en veel worden gebouwd. Doorstroming op de woningmarkt en het tegengaan van scheef wonen zijn alleen mogelijk als er voldoende woningen beschikbaar zijn in het midden- en hogere segment.

Wij investeren daarom niet alleen in woningen, maar ook in plekken van ontmoeting, sociale samenhang en sterke lokale voorzieningen. Mensen moeten zich thuis voelen in hun buurt, nu én in de toekomst.

- Gemeentegronden worden met prioriteit ingezet voor woningbouw, met de nadruk op betaalbare woningen en ruime koopwoningen in het middensegment met voldoende tuin. Daarnaast is er ruimte voor ontwikkeling in het hogere segment, onder meer in de vorm van een kwalitatief hoogwaardige woonwijk zoals een Vaneker II. Zo ontstaat een evenwichtige en toekomstbestendige woningvoorraad.
- In Enschede is het aandeel sociale huur op dit moment te groot en te eenzijdig verdeeld over wijken. Dat zet de leefbaarheid en samenhang onder druk. Wij sturen daarom op een evenwichtigere verdeling tussen sociale huur, midden huur en koopwoningen. Door meer variatie in woningtypen en doelgroepen bouwen wij sterkere, gemengde wijken en verminderen wij de concentratie van kwetsbaarheid.
- Enschede draagt nu een onevenredig groot aandeel sociale huur in de regio. In omliggende gemeenten is dat aandeel juist te laag. Bij scheidingen of andere levensveranderingen wijken mensen daardoor uit naar Enschede, simpelweg omdat daar wél huurwoningen beschikbaar zijn. Dat is niet eerlijk en niet houdbaar. Fair share betekent dat elke gemeente haar verantwoordelijkheid neemt. Daarom maken wij bindende afspraken met omliggende gemeenten over een evenwichtige verdeling van sociale huur in de regio.
- Wij bouwen in Enschede primair binnen de stad. Dat versterkt bestaande wijken en benut de beschikbare ruimte. Gerichte uitbreiding aan de stadsranden blijft mogelijk waar dit ruimtelijk en beleidsmatig verantwoord is, binnen de kaders van de Visie Landelijk Gebied en de Gids Buitenkans. Zo houden wij ruimte voor betaalbare woningen voor gezinnen en voor passende, grondgebonden woonvormen voor senioren.
- Realistische parkeernormen: Bij nieuwbouwprojecten en nieuwe woonwijken dienen ruim voldoende parkeerplaatsen te zijn. Parkeernormen moeten aansluiten op praktijk, niet op wensdenken.
- Voorrang voor Enschedeërs: Bij de toewijzing van huur- en koopwoningen krijgen Enschedeërs met een aantoonbare sociale of economische binding voorrang. Nieuwe koopwoningen van ontwikkelaars zijn daarbij de eerste tien weken exclusief beschikbaar voor inwoners met een lokale of economische binding met Enschede, een aanpak die zich al heeft bewezen in Barendrecht, waar 80–90% van de woningen lokaal wordt verkocht.
- De woningnood dwingt leraren, zorgprofessionals en gezagsdragers zoals politie en handhaving om de stad te verlaten; daarom geven wij bij woningtoewijzing gerichte voorrang aan mensen in zorg, onderwijs en gezagsdragende beroepen, met duidelijke kaders, zodat de stad veilig, leefbaar en bestuurbaar blijft en wie verantwoordelijkheid draagt er ook kan wonen.
- Statushouders krijgen niet automatisch voorrang op andere woningzoekenden.

- In samenwerking met woningcorporaties onderzoeken wij de mogelijkheid om een deel van hun woningvoorraad te verkopen, in combinatie met een meerjarig verduurzamings- en onderhoudsplan. Hierdoor krijgen starters op de woningmarkt betere kansen op een betaalbare koopwoning, waarbij onderhoud en verduurzaming voor een aantal jaren zijn geborgd. Tegelijkertijd ontstaat voor woningcorporaties ruimte om te investeren in nieuwbouw en duurzame woningen. Zo dragen deze maatregelen bij aan het verminderen van het tekort aan betaalbare huur- en koopwoningen.
- Wij creëren en faciliteren tijdelijke woonvoorzieningen voor inwoners die door een scheiding of andere acute probleemsituaties dringend behoefte hebben aan woonruimte. Deze zogenoemde boostwoningen bieden een veilige tussenstap, zodat mensen niet tussen wal en schip raken of dakloos worden en weer kunnen aanhaken bij de maatschappij. Rondom deze woonvoorzieningen organiseren wij een ondersteunend netwerk waar bewoners terecht kunnen voor hulp, begeleiding en informatie.
- Wij gaan speculatie en misbruik van woningen actief tegen, zodat woningen bedoeld blijven om in te wonen en niet om aan te verdienen. Daarom hebben wij een opkoopbescherming en een zelfbewoningsplicht ingesteld en wij gaan deze uitbreiden waar mogelijk.
- Sneller bouwen door minder regels: Wij willen minder papieren gedoe, meer voortgang. Ambtelijke capaciteit moet ook worden ingezet voor kleinere projecten.
- Planbatenheffing onderzoeken: Grond die bouwrijp wordt, stijgt sterk in waarde. Een lokaal instrument om dat eerlijker te verdelen wordt onderzocht.
- Enschede is een echte studentenstad met veel jongeren en studenten. Dat vraagt om voldoende betaalbare studentenwoningen, in goede samenwerking met woningbouwcorporaties. Wij zetten in op een evenwichtige spreiding: studentenhuysvesting mag niet leiden tot een te hoge concentratie van onzelfstandige woonvormen in één straat of wijk, zodat leefbaarheid voor alle bewoners behouden blijft.
- Wij gaan gebruik maken van snelle tijdelijke woonoplossingen, zoals containerwoningen en leegstaande (kantoor) panden, om het tekort aan studentenhuysvesting op te lossen.
- Kinderen vertrekken uit onze mooie dorpen: dorpen hebben weinig nieuwe woningen, waardoor kinderen geen plek kunnen krijgen in de omgeving waarin ze zijn geboren en opgegroeid. Wij gaan bij elk dorp een plan maken samen met de inwoners voor het toevoegen van een (nieuwbouw)wijk specifiek voor eigen jeugd die de eerste stappen naar zelfstandigheid willen zetten vanuit het ouderlijke huis.
- De Reizigersbuurt in Glanerbrug en de Zuidwijken vragen om een stevige kwaliteitsimpuls. In beide gebieden is sprake van verouderde woningvoorraad die onvoldoende aansluit bij de huidige en toekomstige woonbehoeften. Door gerichte herstructurering ontstaat de kans om deze wijken opnieuw te positioneren en sterker te verbinden met Enschede. Daarmee kunnen zij zich ontwikkelen tot toekomstbestendige woongebieden en een aantrekkelijke stadsentree, met een mix van woningtypen, meer leef kwaliteit en een hoogwaardige openbare ruimte. Deze vernieuwing draagt bij aan een structurele verbetering van het leefklimaat en aan een positieve imagooverandering: van kwetsbaar naar wijken die kracht, trots en perspectief uitstralen.
- Gezond wonen is geen gunst, maar een basisrecht. Het is onacceptabel dat inwoners van Enschede wonen in huizen met schimmel- en vochtproblemen. Dit tast de

gezondheid aan en ondermijnt het woongenot van huurders. Schimmelvorming is vaak het gevolg van slecht onderhoud en bouwkundige tekortkomingen en mag nooit worden afgeschoven op bewoners. Daarom moeten schimmel- en vochtproblemen verplicht en afdwingbaar worden opgenomen in de prestatieafspraken met woningbouwcorporaties, met duidelijke normen en handhaving.

- Wij ondersteunen starters die hun eerste stap op de woningmarkt in Enschede willen zetten. In onze stad is het aanbod van betaalbare koopwoningen beperkt, terwijl de vraag juist stijgt en woningen snel duurder worden, waardoor veel jonge huishoudens buiten de boot vallen. Met een verantwoord gekozen starterslening geven wij deze groep extra mogelijkheden om een eigen huis te kopen. Hierbij hebben wij oog voor zowel de betaalbaarheid voor starters als de financiële gezondheid van de gemeente.

Leefbaarheid

Wegen, pleinen, wijken en de binnenstad vormen samen het visitekaartje van Enschede als de meest aantrekkelijke stad van het Oosten. Met ons Groen Ambitieplan groeit Enschede uit tot één groot groen park, waarin parken en wandel- en fietsroutes buurten en wijken verbinden tot een groene long door de stad. Groene plekken functioneren als ontmoetingsplekken, bevorderen welzijn en gezondheid, versterken sociale cohesie en helpen overlast en eenzaamheid voorkomen.

- Wij versterken de biodiversiteit in Enschede door structureel te investeren in groen. Dat betekent meer bomen, extra groen in wijken en straten, en de aanleg van bloemenvelden en -perken die bijdragen aan bijen, vlinders en andere insecten. Groen is niet alleen mooi, maar ook noodzakelijk. Het zorgt voor verkoeling bij hitte, betere wateropvang bij piekbuien en een gezondere leefomgeving. Wij verbinden groene gebieden met elkaar, vergroenen versteende plekken en betrekken bewoners actief bij het beheer.
- Wij ondersteunen imkers actief bij het bestrijden van de Aziatische hoornaar, die een grote bedreiging vormt voor bijen en biodiversiteit. Wij zetten drones in om nesten snel en veilig op te sporen en werken daarbij samen met de Universiteit Twente. Zo koppelen wij natuurbescherming aan slimme technologie.
- Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte moet naar Basis+ worden verhoogd.
- Wij geven bewoners en ondernemers een impuls voor gevelrenovatie langs alle grote invalswegen en in de aanloopstraten naar het centrum. Daarbij richten wij ons niet uitsluitend op de routes naar de binnenstad, maar hechten wij ook grote waarde aan winkelpuizen langs de invalswegen en in de wijken. Door deze aanpak te koppelen aan heldere welstandscriteria zorgen wij voor een verzorgde, herkenbare en eenduidige uitstraling van de openbare ruimte, die bijdraagt aan de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de stad als geheel.
- Hondenveldjes: In elke wijk duidelijke zones voor honden, goed onderhouden en veilig.

Buitengebied

Ons groene buitengebied is een kernkwaliteit van Enschede en moet beschermd blijven. Het is ons landschap, onze natuur en een belangrijk visitekaartje van de stad. Behoud staat voorop. Ontwikkelingen zijn alleen toegestaan als zij het buitengebied versterken. Voor veranderingen aan bestaande bebouwing is de Gids Buitenkans leidend.

Wij zijn duidelijk: windmolens horen niet thuis in het buitengebied en niet in of rond natuurgebieden. Zolang de rijksoverheid geen heldere normen vaststelt, verlenen wij geen enkele medewerking aan windenergieprojecten op Enschedees grondgebied. De leefomgeving van inwoners mag niet worden opgeofferd aan onduidelijk beleid.

Tegelijk investeren wij in een levendig en (be)leefbaar buitengebied. De kracht van Enschede zit in de combinatie van stad, natuur en platteland. Wij ondersteunen passend ondernemerschap en kleinschalige recreatieve initiatieven, zoals koffietentjes, lokale verkooppunten en rustpunten in het groen. Dit brengen wij samen in Rondje Enschede: een herkenbaar en verbindend concept dat stad en buitengebied versterkt en Enschede op de kaart zet.

- Wij maken erfwonen mogelijk. Door regels te versoepelen en maatwerk toe te passen, zorgen wij voor meer betaalbare woningen zonder extra ruimtebeslag. Erfwonen versterkt de gemeenschapszin en maakt zorg voor elkaar dichtbij en vanzelfsprekend, vooral in dorpen en het buitengebied. Initiatief van inwoners krijgt bij ons de ruimte.
- Wij houden oog voor en dragen bij aan educatie over ons mooie buitengebied.
- Zodra er opgaven zijn te vervullen in het landelijk gebied doen wij dat samen met de mensen in dat gebied middels een gebiedsagenda.
- Projecten die tot doel hebben de kwaliteit van ons buitengebied te behouden en te versterken moeten worden gecontinueerd.
- Wij kiezen er bewust voor om gemeentelijke werkzaamheden zoveel mogelijk te gunnen aan Enschedese ondernemers. Zo versterken wij de lokale economie, houden wij werk en kennis in de stad en vergroten wij de betrokkenheid bij projecten in de eigen omgeving.
- Bij nieuwbouw in het buitengebied geldt een helder uitgangspunt: bouwen past in het landschap. Ontwikkelingen moeten aansluiten bij de schaal, uitstraling en functie van de omgeving, met respect voor natuur en karakter van het gebied.
- Wij ondersteunen boerenbedrijven die een transitie door gaan, waar het kan. Hierbij geldt dat de positie van de agrariërs in het gehele buitengebied door nieuwe ontwikkelingen op geen enkele wijze in het gedrang mag komen.
- Het natuurnetwerk moet actief worden versterkt. Er moet een goede balans zijn tussen natuur en de energietransitie.
- Wij gaan meer investeren in buiten(gebied)sport en routes.
- Wij ondersteunen en stimuleren landwinkels als belangrijke dragers van het buitengebied. Ze versterken de lokale economie, verkorten de voedselketen en vergroten de verbinding tussen stad en platteland.
- Wij stimuleren de ontwikkeling van rustpunten langs fiets- en wandelroutes. Deze plekken bieden ruimte om te pauzeren, streekproducten te kopen en het landschap te beleven. Zo versterken wij recreatie, toerisme en leefbaarheid in het buitengebied, met respect voor rust, natuur en omgeving.

Afval

Een schone stad begint bij duidelijke keuzes. Afval scheiden en inzamelen moet voor inwoners eenvoudig en betaalbaar zijn, met heldere regels en een eerlijke verdeling van kosten. Wij willen verspilling tegengaan en het milieu ontzien, zonder dat inwoners onnodig worden geconfronteerd met extra kosten of overlast.

Het principe ‘de vervuiler betaalt’ blijft daarbij leidend: wie meer afval produceert, betaalt ook meer, terwijl goed scheidingsgedrag wordt beloond. Bronscheiding blijft de basis; inwoners scheiden hun afval zoveel mogelijk zelf. Nascheiding kan een aanvulling zijn, maar mag niet leiden tot hogere kosten voor inwoners.

Bij vervuiling treden wij strenger op. Illegale dumpingen en bijplaatsingen worden zwaarder beboet, volgens het principe ‘de vervuiler betaalt’.

- Wij maken extra capaciteit vrij voor BOA's die toezien op afvaldumping en zwerfafval. Daarbij zetten wij nadrukkelijk in op onopvallende en gerichte controles, waaronder undercover handhaving. Zo pakken wij vervuiling effectief aan en vergroten wij de pakkans. Dit zorgt voor schonere wijken, meer naleving van regels en een rechtvaardig gevoel bij inwoners die zich wél aan de regels houden.
- Wij kiezen niet voor omgekeerd inzamelen: bewoners hoeven hun restafval niet naar verafgelegen ondergrondse containers te brengen. In laagbouw wijken zonder containers blijven wij afval dichtbij huis inzamelen via minicontainers.
- Wij zorgen ervoor dat containerlocaties volledig en zichtbaar schoon worden achtergelaten en regelmatig worden gecontroleerd. Daarnaast organiseren wij meerdere keren per jaar per stadsdeel een gratis ophaalronde voor grofvuil, zoals bankstellen en matrassen.
- Wij verruimen de openingstijden van onze afvalbrengpunten en optimaliseren één van deze locaties door er een extra functie aan toe te voegen, bijvoorbeeld in combinatie met een kringloopwinkel, om hergebruik te stimuleren. Dit draagt bij aan lagere kosten voor onze inwoners.
- Elk winkelcentrum krijgt een afvalbrengpunt voor restafval, GFT en papier. Dit vergroot het gemak voor bewoners en draagt bij aan het verminderen van zwerfafval.
- Wij zorgen voor heldere, toegankelijke en eenvoudig te begrijpen informatie over afvalinzameling. Inwoners worden via slimme notificaties tijdig geïnformeerd over inzameltijden en de beschikbare mogelijkheden, zodat zij precies weten wanneer en hoe zij hun afval kunnen aanbieden.
- Groenafval blijft gratis: snoei- en tuinafval kan kosteloos worden ingeleverd bij de afvalvoorzieningen.
- Wij versterken het toezicht door slimme inzet van AI bij cameratoezicht, zodat dumpingen en bijplaatsingen automatisch worden gesignaleerd.
- Wij zorgen voor goed ingerichte, overzichtelijke afvalbrengpunten in de wijken. Door slimme inrichting en betere zichtbaarheid voorkomen wij dat afval ongemerkt wordt gedumpt. Wij zetten daarbij in op slimme oplossingen, zoals extra verlichting of lantaarnpalen die oplichten wanneer iemand afval wegbrengt. Dit vergroot de sociale controle, verkleint de kans op illegale dump en draagt bij aan schonere en veiligere buurten.

- Wij breiden het aantal statiegeldblikjesmachines in Enschede verder uit. Deze apparaten maken het mogelijk om lege blikjes in te leveren en het statiegeld direct via Tikkie terug te ontvangen. De drie machines in de binnenstad zijn een aantoonbaar succes: ze verminderen zwerfafval, verhogen het inleverpercentage en maken statiegeld toegankelijk voor iedereen. Daarom rollen wij dit systeem verder uit naar andere geschikte locaties in de stad.
- Wij intensiveren de afvaleducatie op basisscholen en middelbare scholen. Door kinderen al jong te leren dat afvaldumping en zwerfafval niet normaal zijn, investeren wij in blijvende gedragsverandering. Jongeren nemen deze normen mee naar huis, spreken anderen aan op slecht gedrag en dragen zo actief bij aan schonere wijken en een grotere sociale verantwoordelijkheid in de stad.

Openbare orde en veiligheid

In de afgelopen periode is extra budget beschikbaar gesteld voor handhaving. Ook in de komende jaren blijft Burgerbelangen Enschede nadrukkelijk inzetten op veiligheid. Overlast doet zich nog altijd in verschillende vormen voor, waarbij drugsgelateerde overlast het meest hardnekkig is. Om deze problematiek effectief aan te pakken, wordt de inzet de komende jaren gericht geïntensiveerd op bekende overlastlocaties.

Uitgangspunt daarbij is dat iedereen veilig moet kunnen wonen en zich vrij en veilig door de openbare ruimte moet kunnen bewegen, ongeacht plek of tijdstip. Daarom combineren wij preventie met duidelijke grenzen en hanteren wij een zero-tolerancebeleid tegen drugsoverlast, woonoverlast en vernielzucht. Zo wordt gewerkt aan een veilige, leefbare stad voor alle inwoners.

- Wij staan voor veilige wijken. Gemeente en politie treden sneller en daadkrachtiger op bij (woon)overlast en onveilige situaties. Politie, handhaving, wijkteams en jongerenwerkers zijn zichtbaar aanwezig in de wijken, op scholen en in de openbare ruimte. Op drukke dagen is er op hotspots, zoals het station en het centrum, continu zichtbare handhaving en een herkenbare blauwe aanwezigheid om veiligheid en orde te waarborgen.
- De wijkagent is herkenbaar, benaderbaar en actief in elke wijk. Iedereen kent zijn wijkagent. Wij blijven aandringen op de landelijke norm van één wijkagent per 5.000 inwoners, die ook daadwerkelijk in de wijk wordt ingezet.
- Waar het noodzakelijk is, is Burgerbelangen Enschede een groot voorstander van preventief fouilleren om de veiligheid op straat te vergroten. Met name in de binnenstad heeft deze aanpak haar effectiviteit bewezen: tijdens uitgaansavonden leveren gerichte acties aantoonbare resultaten op, zoals het onderscheppen van wapens waaronder messen. Daarmee wordt de veiligheid voor bezoekers, ondernemers en inwoners vergroot en is de boodschap helder: geweld en wapenbezit horen niet thuis in Enschede.
- Overlast wordt voorkomen en bestreden door de inzet van jongerenwerkers die de straatcultuur kennen, gerichte inzet van beveiligers op hotspots, preventieve projecten op scholen en een gebiedsregisseur veiligheid die zorgt voor regie en doorpakken.
- Wij gaan snelle gebiedsverboden verder onderzoeken, waarbij bij herhaaldelijke of bewuste overlast direct en consequent wordt opgetreden, met name in

uitgaansgebieden, ondersteund door een zero-toleranceaanpak en nauwe samenwerking tussen gemeente, politie, handhaving en andere partners om snel en effectief resultaat te bereiken.

- Wij zijn voor een 'lik op stuk' beleid. Elke vorm van schade door overlast zal worden verhaald op de veroorzakers.
- Wij zijn voor cameratoezicht op alle (tijdelijke) onveilige plekken in de stad.
- Wij gaan betere verlichting realiseren op kwetsbare plekken in de stad, zoals bij garages, donkere straatjes en fietstunnels.
- Veiligheid is een taak van de overheid. Echter waar buurt- en wijkwachten ontstaan, zullen wij deze ondersteunen.
- Wij staan voor voortzetting van het huidige coffeeshopbeleid. Dat betekent: de bestaande coffeeshops blijven gedoogd, maar er komen geen nieuwe bij.
- Gebruik en handel in drugs op straat, en de daarmee samenhangende overlast, worden niet getolereerd. Op alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte wordt stevig gehandhaafd.
- Wij maken drugscriminaliteit beter zichtbaar door gerichte voorlichting aan inwoners en ondernemers. Ook komt er een anoniem meldpunt voor drugsbanden en drugshandel, zodat signalen sneller en veiliger kunnen worden doorgegeven.
- Er dient meer aandacht en personele inzet te komen voor ondermijning en witwassen.
- Wij zijn voor strenge controle en handhaving op criminele groepen, zodat zij geen invloed krijgen op onze wijken en samenleving. Tegelijk bieden wij ruimte aan initiatieven en experimenten die de invloed van criminele netwerken verminderen en inwoners weerbaarder maken.
- Wij geven jeugdreclasseerders meer regie in de wijken.
- Wij zijn voor een bedelverbod voor georganiseerde bedelarij.
- Wij zorgen voor een integrale veiligheidsaanpak en genoeg voorzieningen en 'beschutte' wijken.
- Wij zijn voor het instellen van de 'Aso-Wet' (Wet aanpak woonoverlast) via een APV.
- Wij betrekken gespecialiseerde expertise bij veiligheidsvraagstukken, zoals de inzet van een jeugdreclasseerder bij jeugdoverlast, om sneller en effectiever in te grijpen en herhaling te voorkomen.
- Kinderen, volwassenen en dieren mogen nooit slachtoffer worden van huiselijk geweld. Wanneer dit toch gebeurt, moet hulp snel, veilig en duurzaam beschikbaar zijn. Daarom stimuleren wij het verder versterken en uitbreiden van een specialistische, integrale aanpak van huiselijk geweld, waarbij politie, zorg en gespecialiseerde hulpverleners samenwerken. Zo krijgen slachtoffers sneller passende hulp en wordt herhaling voorkomen.
- Enschede kent ten opzichte van omliggende gemeenten relatief veel jonge criminelen en is bovendien een veelvuldige pleegplaats. Dat vraagt om een gerichtere en stevigere aanpak. Wij willen deze jongeren vroegtijdig in beeld brengen en hen actief begeleiden naar onderwijs, werk, sport of andere zinvolle dagbesteding. Zo voorkomen wij verdere afglijding en vergroten wij de veiligheid in onze wijken.
- Geen misbruik van het demonstratierecht: wij respecteren het recht om te demonstreren, maar vernielingen van (publieke) eigendommen en het intimideren of bedreigen van hulpverleners en gemeentelijk personeel worden niet geaccepteerd en de kosten van schade worden verhaald op de veroorzakers.
- Wij gaan huiselijk geweld en dierenmishandeling integraal aanpakken, omdat deze vormen van geweld vaak samen voorkomen. Wijkteams, dierenartsen en handhaving werken hierbij samen en gebruiken de meldcode.

- Wij gaan dierenwelzijn structureel verankeren in de aanpak van huiselijk geweld, door professionals te trainen én te zorgen dat niemand in een onveilige thuissituatie hoeft te blijven vanwege een huisdier, met passende opvang en ondersteuning voor dieren.

Economie, innovatie en werk

Enschede bouwt aan haar toekomst door gericht te investeren in kennis, innovatie en vakmanschap. Door ondernemerschap ruimte te geven, talent te behouden en te kiezen voor een sterke maak- en vrijetijdseconomie versterken wij de werkgelegenheid en de brede welvaart in de stad.

Wij versterken het technologische, innovatieve en creatieve profiel van Enschede en positioneren de stad nadrukkelijk als dé talentstad van Oost-Nederland. Met een actieve strategie binden en behouden wij studenten en jonge professionals, geven wij extra aandacht aan de groei van scale-ups en voeren wij een gerichte lobby om nieuwe, toekomstgerichte bedrijven aan Enschede te verbinden.

Daarbij richten wij ons niet alleen op Nederland en de Randstad, maar nadrukkelijk ook op Duitsland en de grensregio. Door haar ligging midden in Europa biedt Enschede juist over de grens grote kansen voor samenwerking, vestiging van bedrijven en het aantrekken van internationaal talent.

- Kennispark Twente versterken wij als nationaal innovatiecluster door te focussen op sleuteltechnologieën met hoog maatschappelijk rendement, zoals AI, cybersecurity, MedTech, energietechnologie en smart manufacturing, gekoppeld aan concrete toepassingen in zorg, veiligheid en duurzaamheid.
- Samen met bedrijven en kennisinstellingen versnellen wij publiek-private innovatieprogramma's, zodat nieuwe kennis en technologie sneller van het lab naar de markt komen en direct bijdragen aan economische groei, werkgelegenheid en maatschappelijke oplossingen.
- De gemeente als aanjager van innovatie. Wij zetten gemeentelijke opgaven in mobiliteit, zorg, energie en digitalisering actief in om Enschedese innovaties te testen en toe te passen. Zo helpen wij lokale ondernemers en startups groeien en lossen wij maatschappelijke vraagstukken slimmer op. Tegelijk maken wij meer ruimte voor experiment en ondernemerschap, met pilots, fieldlabs en experimenteerzones waarin regels innovatie mogelijk maken in plaats van tegenhouden.
- Wij zorgen voor goede huisvesting van kenniswerkers en studenten.
- Wij zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door samen met het regionale bedrijfsleven in te zetten op meer duale opleidingen, stagegaranties en hoogwaardige leer-werktrajecten, zodat talent direct werkervaring opdoet en duurzaam aan Enschede wordt verbonden.
- Leven Lang Ontwikkelen maken wij tot een economische pijler door gericht te investeren in om- en bijscholing van werkenden, met focus op digitalisering, techniek en zorg. Technisch en praktisch talent krijgt daarbij nadrukkelijk waardering en ruimte, met extra inzet op vakmanschap, mbo-techniek en zij-instroom die onmisbaar zijn voor de maakindustrie en de energietransitie.

- Internationale studenten zien wij als blijvende economische kracht en begeleiden wij niet alleen in hun opleiding, maar ook actief naar werk, ondernemerschap en passende woonruimte in Enschede.
- Wij ontwikkelen een integrale visie voor het havengebied waarin ruimte ontstaat voor nieuwe bedrijven die passen bij het technologische, innovatieve en creatieve karakter van Enschede. De herontwikkeling van de Parkweg en het Havenkwartier vormt daarin een belangrijk onderdeel, met een aantrekkelijke mix van een recreatieve haven, woontorens en kleinschalige bedrijvigheid.
- Wij investeren in nieuwe doorgroei-bedrijventerreinen die toekomstbestendig, veilig, aantrekkelijk en energieneutraal zijn. Tegelijk zorgen wij voor voldoende ruimte voor de groei van bedrijven door zowel nieuwe terreinen te ontwikkelen als bestaande bedrijventerreinen intensiever en slimmer te benutten, zodat economische kansen niet verloren gaan door ‘nee-verkoop’.
- Technology Base Twente krijgt extra aandacht en prioriteit als strategische ontwikkellocatie voor Enschede. Samen met het bedrijfsleven werken wij aan een toekomstbestendige positionering met ruimte voor Defensie en luchtvaart gerelateerde innovatie en bedrijvigheid, waarbij technologie, veiligheid en hoogwaardige werkgelegenheid centraal staan en aansluiten bij het economische profiel van de stad.
- Juist in het licht van internationale veiligheidsontwikkelingen is het van groot belang Enschede verder te ontwikkelen als toonaangevend centrum voor Unmanned Systems en dronetechnologie: de dronehoofdstad van Nederland. Dit draagt bij aan veiligheid en weerbaarheid, stimuleert economische groei en versterkt de innovatieve positie van de regio.
- Wij zijn voorstander van de openstelling van supermarkten en winkels op zon- en feestdagen.
- Grote evenementen (Singelloop, Marathon, Military) moeten worden gekoppeld aan citymarketing voor maximaal effect.

Binnenstad

Een goede bereikbaarheid voor alle vormen van vervoer van de binnenstad is essentieel voor de ontwikkeling van Enschede. Het centrum van Enschede moet leefbaar, veilig en groen zijn voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Een stad die vertier biedt door haar toonaangevende evenementen en culturele aanbod. Een stad die inspireert en creativiteit ondersteunt. Een stad met een moderne architectuur en historisch erfgoed. Zo vinden wij dat historisch bekende hotels als “Hotel de Graaf” terug zou moeten worden gebouwd op hun oorspronkelijke plek.

- Wij gaan voor behoud van een compacte binnenstad en een binnenstad met een gevarieerd winkelaanbod waarbij wij de voorkeur geven aan kwaliteit en creativiteit.
- Wij gaan voor een gezellig centrum met aantrekkelijke winkelstraatjes met veel groen en geveltuinjes en culturele verrassingen.
- Wij zorgen voor een goede bereikbaarheid van de binnenstad.
- Ondernemers zijn in de eigen straat aan zet wanneer het gaat over de inrichting en het onderhoud daarvan. Daarbij is de gemeente dan wel faciliterend.
- Het stimuleringsfonds voor de binnenstad heeft zich bewezen als succesvol en wordt daarom structureel voortgezet. Wij ontwikkelen het fonds door tot een

investeringsfonds, zodat geld effectiever en duurzamer kan worden ingezet voor de versterking van de binnenstad.

- Het Van Heekplein wordt verder vergroend, met meer ruimte voor groen, verblijfskwaliteit en klimaatadaptatie, zodat het plein aantrekkelijker wordt voor inwoners, bezoekers en evenementen en bijdraagt aan een gezonde en levendige binnenstad.
- De Klokkenplas is al jarenlang een ondergewaardeerde plek in de binnenstad van Enschede en biedt grote potentie. Door transformatie tot een groene oase van rust, aangevuld met passende horecavoorzieningen, kan dit gebied uitgroeien tot een aantrekkelijke plek voor inwoners en bezoekers. (Petit Paris)
- Breder spreiding van de zaterdagmarkt in het centrum.
- Het stationsplein moet het visitekaartje van de binnenstad zijn en weer worden met een aanzuigende werking in het groen tussen NS-station en ingang Centrum, daar waar er ruimte is voor sport, kunst en gezellig verblijven.
- Aan invalswegen binnen de Singels zien wij veelal verloedering van panden. Wij zijn voor een kwaliteitsimpuls. Hierbij willen wij (stadsbouwmeester) pandeigenaren begeleiden in een kwalitatieve investering, zodat deze straten weer aantrekkelijk worden om te bezoeken en te ondernemen.

Financiële zorgen

Een sterke stad zorgt voor kwaliteit van leven en perspectief voor iedereen. Kinderarmoede staat daar haaks op en is voor Burgerbelangen Enschede onacceptabel. Elk kind heeft recht op gelijke kansen, ongeacht afkomst of wijk. Omdat kinderarmoede ongelijkheid van generatie op generatie in stand houdt, is een harde doorbraak nodig. Dat kan alleen met een gezamenlijke, integrale aanpak waarin onderwijs, het sociale domein, sport, leefbaarheid en wonen onlosmakelijk samenwerken, met het kind centraal.

- Wij willen het kind pakket behouden zodat kinderen die in armoede leven kunnen blijven meedoen met sport, een fiets en een telefoon hebben voor op school. Kinderen mogen niet de dupe worden van de armoedeval. Meedoen en perspectief bieden is belangrijk voor persoonlijke ontwikkeling en daarom voor ons het uitgangspunt.
- Er dient één meldpunt te zijn voor armoede waarbij alle instanties aangesloten zijn. Dit voor een integrale aanpak.
- De schuldhulpverlening is hoog in Enschede, wij vinden dat de focus moet liggen op het voorkomen van schulden door preventie. Wij dienen hier al in het basisonderwijs mee te beginnen door goede voorlichting te geven. Ook de nazorg na een schuldsaneringstraject is van wezenlijk belang om mensen duurzaam uit de schulden te houden.
- Voorkomen is beter dan genezen. Daarom gaan wij onderzoeken wat de meest effectieve vorm van vroegsignalering is om schulden te voorkomen. Omdat problematische schulden vrijwel altijd beginnen met een betalingsachterstand, kan tijdige en gerichte vroegsignalering escalatie van financiële problemen voorkomen en inwoners eerder perspectief bieden.
- Jongeren doen steeds vaker een beroep op schuldhulpverlening. Daarom zetten wij in op financiële voorlichting voor jongeren én ouders en bieden wij directe

ondersteuning aan jongeren met schulden, om problematische schulden en langdurige afhankelijkheid te voorkomen.

- Wij bestrijden jeugdwerkloosheid met alle beschikbare middelen: jongeren zijn de toekomst van de stad. Zonder perspectief vertrekken zij, verdwijnt de dynamiek en versnelt de vergrijzing. Wij zorgen daarom voor kansen op werk, opleiding en ontwikkeling, zodat jongeren in onze stad kunnen blijven en bijdragen aan een vitale toekomst.
- Wij zorgen voor blijvende financiële stabiliteit: inwoners die uitstromen bij de Stadsbank Oost-Nederland blijven wij minstens zes maanden begeleiden en bieden wij laagdrempelig, vrijwillig budgetbeheer aan voor wie zelf onvoldoende grip heeft op de financiën, om terugval in schulden te voorkomen.
- Werk moet lonen en maatwerk moet mogelijk zijn: wij zetten meer in op werk met behoud van uitkering wanneer dit de stap naar regulier werk vergroot of knelpunten oplost. Medewerkers van Werk & Inkomen krijgen daarvoor een vrij maatwerkbudget. Wie een tegenprestatie levert of intensief wordt begeleid, heeft recht op een plusregeling.
- Wij kijken naar wat mensen wél kunnen: bij mensen in de bijstand staat niet de beperking, maar het talent centraal. Wij brengen in kaart wat iemand kan en leuk vindt en helpen dat om te zetten in passend werk, bijvoorbeeld door een hobby of vaardigheid te ontwikkelen tot een baan. Zo vergroten wij de kans op duurzaam werk en echte participatie.
- Meedoen staat centraal: voor mensen in de bijstand ligt de focus op actief meedoen en participeren in de samenleving. Door talenten te benutten en mensen in beweging te brengen, vergroten wij de kansen op werk en zelfstandigheid.
- Eén vast aanspreekpunt, persoonlijke begeleiding: voor inwoners met een uitkering komt er één vaste begeleider, een buddy, die het hele traject ondersteunt: van aanmelding tot werk. Deze buddy biedt intensieve, persoonlijke begeleiding en kan meegaan naar sollicitatiegesprekken om de stap naar werk te versterken.
- Geen incassokosten bij gemeentelijke schulden.
- Eerlijke verdeling van afvalkosten, werken moet lonen: wij bouwen de algemene afvalkijtschelding af. Kwijtschelding voor de één betekent hogere lasten voor de ander. Wie echt niet kan betalen, ondersteunen wij gericht via het armoedebudget, zodat werkende Enschedeërs niet onnodig worden belast.

Duurzaamheid

De afgelopen vier jaar is er gewerkt aan een kader voor het energie- en duurzaamheidsbeleid. Dit biedt beleidsmatig houvast aan onze inwoners. Ondertussen is duidelijk geworden dat er veel verschillende mogelijkheden zijn om aan de duurzaamheidsopgave te werken.

Tegelijkertijd is gebleken dat diverse randvoorwaarden nog niet op orde zijn, zoals netcapaciteit, menskracht en materieel. Wij willen de komende jaren daarom vooral inzetten op een gebiedsgerichte aanpak samen met onze inwoners, waarbij zorgvuldigheid voor snelheid gaat.

- Alternatieve energie opwek en vermindering van CO2: Wij kijken bij duurzaamheid wat realistisch is en op korte en lange termijn bijdraagt aan een duurzaam Enschede.

Hierbij valt te denken aan het toevoegen van bomen en groen, het verduurzamen van woningen en het verkennen van groene waterstof met relevante partijen.

- Energie die niet wordt verbruikt, hoeft ook niet te worden opgewekt. Wij willen maximaal inzetten op energie en warmte besparende maatregelen en energieopslag.
- Wij zijn tegen windmolens in het buitengebied in of om natuurgebieden. Zolang er van de rijksoverheid geen duidelijke normen zijn vastgesteld verlenen wij überhaupt geen medewerking aan de realisatie van windprojecten op Enschede's grondgebied. Wij zetten de juridische procedure tegen de aanwijzing van windmolens in het Aamsveen door de provincie voort.
- De duurzaamheidsopgave mag onze inwoners geen geld kosten! Het rijk dient over de brug te komen met geld voor een uitvoeringsagenda. Wij intensiveren de lobby richting het rijk.
- Grootschalige energieprojecten zoals zonneweides zijn bij externe investeerders voornamelijk subsidie gedreven. Daarom willen wij stoppen met deze commerciële bedrijven. Zonnenvelden mogen enkel worden gerealiseerd door middel van gebiedsgerichte aanpak samen met onze inwoners.
- Zolang er geen keuzevrijheid is van aanbieders bij de stadsverwarming (warmtenet) moeten onze inwoners zelf de vrijheid hebben om gebruik te maken van de stadsverwarming. Tot die tijd moeten wij ook stoppen met het uitbreiden van het warmtenet.
- Stadsverwarming mag nooit duurder zijn dan reguliere aanbieders van energie.

Klimaatadaptieve stad

Het klimaat verandert. Wij krijgen steeds vaker te maken met hittestress, langdurige droogte en extreme regenbuien. Dat werd pijnlijk zichtbaar op 21 juli 2024 in Pathmos, waar een zware hoosbui leidde tot ernstige wateroverlast. Zulke situaties zullen zich vaker voordoen.

Enschede moet daarop voorbereid zijn. Ons doel is dat de stad in 2050 volledig klimaatadaptief is: bestand tegen extreme neerslag en hitte, met voldoende ruimte voor water en groen. Dit is essentieel om schade, wateroverlast en vocht- en schimmelproblemen in woningen te voorkomen en om de gezondheid van inwoners te beschermen.

Daarom investeren wij in vergroening, betere waterafvoer, minder verharding en klimaatbestendig bouwen en renoveren. Zo maken wij Enschede weerbaar, leefbaar en gezond, nu en voor de toekomst.

- Water en bodem leidend bij bouwen: wij bouwen alleen nog op plekken die daar geschikt voor zijn. Water en bodem worden leidend bij ruimtelijke keuzes. Klimaatadaptieve maatregelen zijn standaard en verplicht. Wij vangen regenwater lokaal op en houden het vast, onder andere met wadi's en waterberging. Integraal onderhoud: bij onderhoud van wegen en openbare ruimte kijken wij altijd integraal en zorgen wij dat alle investeringen, groot én klein, bijdragen aan een klimaatbestendig Enschede.
- Natuur en vergroening als bondgenoot: wij herstellen beken en stroompjes, beschermen waardevolle bomen en zorgen voor meer groen in de stad. De warmste plekken van Enschede krijgen voorrang bij vergroening, omdat water en groen

bewezen zorgen voor verkoeling. Waar mogelijk stimuleren wij de aanleg van sedumdaken.

- Water slim inzetten: wij combineren waterberging met recreatie, zoals wandelroutes en speelplekken langs watergangen. Daarnaast stimuleren wij waterhergebruik, ook op private grond, om verspilling tegen te gaan en de stad weerbaarder te maken tegen droogte.
- De kosten kunnen niet langer uitsluitend via de rioolheffing bij inwoners worden neergelegd, omdat deze heffing alleen ziet op de inzameling en afvoer van afvalwater. In de huidige situatie betalen vooral gebruikers, terwijl zij slechts ongeveer 35% bijdragen aan het klimaatadaptief maken van Enschede. Dat is niet in verhouding tot de opgave. Klimaatadaptatie vraagt om een gezamenlijke verantwoordelijkheid: niet alleen van gebruikers, maar ook van eigenaren die direct profijt hebben van een klimaatbestendige leefomgeving en waardebehoud van hun bezit. Door de kosten breder te verdelen, ontstaat een eerlijker en beter uitlegbaar systeem.
- Wat hier valt, raakt de hele regio: omdat Enschede op een stuwwal ligt, heeft waterbeleid gevolgen tot ver buiten de stad, onder andere voor Almelo. Klimaatadaptatie vraagt regionale keuzes. Wij organiseren samenwerking met buurgemeenten en eisen actieve steun van het Rijk en Europa, in beleid én financiering.

Zorg en welzijn

Zorg voor onze inwoners moet toegankelijk en van goede kwaliteit zijn, hiernaast moet het ook betaalbaar worden en onze sociale voorziening niet langer onder druk zetten. Het WMO-beleid richt zich op het versterken van zelfredzaamheid en niet op bezuinigingen. Fraude en misbruik van zorggelden binnen WMO, WLZ en PGB's wordt streng aangepakt door middel van effectieve controle en handhaving.

- Minder administratie voor zorgprofessionals, zodat ze hun tijd kunnen besteden aan inwoners.
- Wij houden het welzijnswerk op orde en het wordt zelfs versterkt; jongerenwerk wordt uitgebreid, omdat wij geloven dat een preventieve aanpak grotere problemen bij kinderen en jongeren voorkomt.
- Mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn altijd aanvullende zorg en hulp; de gemeente houdt hierin altijd haar verantwoordelijkheid.
- Wij willen minder zorgaanbieders, dit zorgt voor meer overzicht, een betere samenwerking en een hogere kwaliteit van zorg. Ook is het minder fraudegevoelig.
- Ieder kind verdient gelijke kansen, extra aandacht voor jeugd & gezin vinden wij van belang.
- Er is weinig behandelaanbod voor kinderen en jongeren met GGZ- problematiek/ hoog complexe problematiek. Wij willen dit aanbod vergroten, zodat deze doelgroep sneller krijgen wat ze nodig hebben en problemen niet verergeren.
- Bij elke aanpassing of wijziging van WMO-voorzieningen wordt de WMO-raad verplicht en vooraf betrokken. Adviezen van de WMO-raad worden niet vrijblijvend,

maar volwaardig meegewogen in de besluitvorming. Zo borgen wij dat voorzieningen toegankelijk blijven voor álle doelgroepen en voorkomen wij beleid dat over de hoofden van inwoners heen wordt gemaakt.

- Sterke wijkteams en preventie als fundament: wij investeren in sterke, toegankelijke wijkteams die beschikken over voldoende capaciteit, deskundigheid en budget om hun taken naar behoren uit te voeren. De negen wijkteams worden niet overvraagd: wij waken voor een overkill aan taken, bureaucratie en financiële druk die de kwaliteit van ondersteuning ondermijnt. Nieuwe taken worden alleen toegevoegd wanneer daar ook structureel geld tegenover staan.
- Wijkteams bieden hulp waar mogelijk en schakelen op tijd specialistische zorg in waar nodig. Op tijd de juiste hulp voorkomt verergering van problemen, menselijk leed en hogere maatschappelijke kosten.
- De samenwerking tussen wijkteams en het welzijnswerk wordt structureel en intensief versterkt. Door korte lijnen, gezamenlijke verantwoordelijkheid en actieve vroeg signalering, worden kwetsbare kinderen en andere inwoners eerder gezien en sneller geholpen. Preventie is leidend: problemen worden aangepakt voordat ze escaleren.
- Bij professionele zorg thuis is de wijkverpleegkundige leidend.
- Stapeling van zorgkosten wordt voorkomen; inwoners worden gewezen op hun rechten, zoals de bijzondere bijstand. De WMO is eenvoudig en toegankelijk voor inwoners.
- De zorgvrager kan gratis gebruik maken van de kennis, advies en steun van een 'cliëntondersteuner'.
- Onderwijs en zorg moet veel meer op elkaar aangesloten worden, kinderen en jongeren die goed in hun vel zitten, krijgen betere kansen in het onderwijs en andersom.
- Ouders die besluiten te scheiden en niet op eigen kracht kunnen samenwerken, zouden sneller geholpen moeten worden, zodat kinderen niet in de knel komen.
- In delen van Enschede is het tekort aan huisartsen en tandartsen groot. Onze stad staat zelfs in de top drie van Nederland. Dat raakt inwoners direct. Daarom helpen wij bij de realisatie van ruimte voor nieuwe praktijken, stimuleren wij gezondheidscentra en groepspraktijken en werven wij actief nieuwe zorgverleners. Zo blijft zorg bereikbaar en dichtbij.
- Zorgfraude schaadt niet alleen de betaalbaarheid van zorg, maar ook het vertrouwen in het zorgsysteem. Geld dat in verkeerde handen belandt, gaat ten koste van mensen die echt zorg nodig hebben. Daarom versterken wij het toezicht bijvoorbeeld met gerichte steekproeven en controles. Zo pakken wij zorgfraude effectiever aan en zorgen wij dat publiek geld worden besteed aan goede, eerlijke zorg.

Sport en recreatie

Sport is van groot belang voor het welzijn en welbevinden en moet voor iedere inwoner toegankelijk zijn. Hiertoe dient de sport in de gemeente Enschede een impuls te krijgen en het

benodigde extra budget dient hiervoor te worden vrijgemaakt. De afgelopen periode zijn de eerste stappen in het toekomstbestendig en duurzaam bouwen van (top)sportaccommodaties gezet. Deze ontwikkeling willen wij samen met de sportverenigingen de komende vier jaar versnellen.

- Enschede kampt met een structureel tekort aan sporthallen. Verenigingen lopen tegen ledenstops aan en het tekort aan trainingsruimte neemt toe. Dat remt sport, talentontwikkeling en gezondheid. Wij zetten daarom in op de realisatie van twee nieuwe sporthallen, waarvan één multifunctionele topsporthal. Deze hal is geschikt voor topsport en talentontwikkeling, maar ook voor onderwijs en recreatieve sport. Zo creëren wij extra capaciteit, versterken wij de sportinfrastructuur en geven wij sport in Enschede weer ruimte om te groeien.
- Zwemveiligheid is geen luxe, maar basisveiligheid. Toch groeit een groep kinderen op zonder voldoende zwemvaardigheid. Daarom voeren wij het schoolzwemmen weer in, zodat ieder kind leert zwemmen en veilig is in en rond het water.
- In de huidige omstandigheden is een sportinfrastructuur in de buitenruimte voor iedere inwoner onmisbaar. Daarom willen wij deze ook een stevige impuls geven. Wij investeren in de aanleg c.q. uitbreiding van ATB-routes, ruitersporen en (hard)looproutes, trimbossen (outdoor fitnessparken) en fitnessstoestellen in onze parken. Hierbij is goede bewegwijzering van uiterst belang. Wij voorzien deze buitensportfaciliteiten van voldoende rustpunten met zitbankjes en afvalbakken. Gezamenlijk vormt dit het “Rondje Enschede”.
- Bewegingsarmoede en gezondheid & preventie: wij maken een plan van aanpak om sportdeelname te vergroten, wij zetten specifiek in op jeugd en jongeren en betrekken daarbij het (bewegings)onderwijs om bewegingsarmoede en overgewicht tegen te gaan.
- Voor ouderen zetten wij in op sport en bewegen in de nabije omgeving zoals bijvoorbeeld bij verenigingen.
- Culturele instellingen en sportverenigingen zijn van grote maatschappelijke waarde en bestaan dankzij de inzet van vrijwilligers. Wij zorgen voor aandacht, ondersteuning en waardering door vrijwilligers te ontzorgen, initiatieven te faciliteren en samen met verenigingen te kijken wat nodig is om vrijwilligerswerk aantrekkelijk en haalbaar te houden.
- De gemeente Enschede moet actiever aan de slag met het aanvragen en verkrijgen van Europese, landelijke en provinciale subsidies. Het nieuwe systeem van de sportsubsidie dient ieder jaar te worden geëvalueerd om te bezien of aan de doelstellingen is voldaan.
- De gemeente dient de deelname aan sportieve activiteiten van inwoners van met name niet westerse afkomst meer te stimuleren en te activeren en ook wijkgerichte multiculturele sportactiviteiten waar mogelijk te ondersteunen.

Voor een krachtige profilering van Enschede is het noodzakelijk om recreatie en toerisme sterker te verbinden met cultuur en (sport)evenementen, zoals festivals. Door deze domeinen beter op elkaar af te stemmen en gezamenlijk te promoten, versterken wij de marketingkracht van de stad en vergroten wij haar aantrekkingskracht voor zowel inwoners als bezoekers.

Recreatie is essentieel voor rust, ontspanning en welzijn van inwoners van alle leeftijden. Toegankelijke en aantrekkelijke recreatieve voorzieningen stimuleren een gezonde leefstijl, versterken de sociale samenhang en vergroten de leefbaarheid in wijken en buurten.

Tegelijkertijd draagt een sterk recreatief aanbod bij aan de economische ontwikkeling en de aantrekkingskracht van Enschede voor bezoekers en toeristen.

Voor jongeren biedt recreatie de ruimte om te bewegen, elkaar te ontmoeten en talenten te ontwikkelen, terwijl het voor ouderen bijdraagt aan vitaliteit, zingeving en maatschappelijke betrokkenheid. Door te investeren in groen, sport- en ontmoetingsplekken creëren wij plekken die ontmoeting bevorderen, eenzaamheid tegengaan en bijdragen aan preventie in zorg en welzijn. Zo levert recreatie niet alleen sociale winst op, maar ook economische meerwaarde voor de stad.

- Enschede heeft de potentie om de komende jaren sterk te groeien op het gebied van recreatie en toerisme. Niet alleen voor dagjesmensen, maar ook voor meerdaagse verblijven biedt Enschede volop mogelijkheden. Met name gebieden als Boekelo, Usselo, Twakkelo en recreatiegebied Het Rutbeek bieden kansen voor natuurbeleving, ontspanning en verblijfstoerisme.

Om deze groei te faciliteren, is het noodzakelijk om te investeren in extra hotelkamers in de binnenstad. Hiermee vangen wij het huidige tekort aan overnachtingsmogelijkheden op en versterken wij tegelijkertijd de economische vitaliteit en aantrekkingskracht van de stad.

- De combinatie van stad, natuur, platteland en buitengebied in Enschede moet beter worden vermarkt. Wij faciliteren ondernemerschap in het buitengebied en ondersteunen kleinschalige recreatieve initiatieven, zoals koffietentjes, lokale verkooppunten en rustpunten in het groen. Dit brengen wij samen in het herkenbare concept Rondje Enschede, dat stad en buitengebied met elkaar verbindt.
- Wij willen de stadsrandzones versterken met recreatie, sport en educatie. Op basis van de al uitgewerkte kansenkaart stellen wij een meerjarig plan van aanpak op en starten wij met de realisatie op locaties waar de meeste kansen liggen.
- Om Enschede verder te ontwikkelen als zakelijk centrum, is intensievere lobby nodig op landelijk en Europees niveau. Daarnaast moet Enschede zich sterker profileren als gastgemeente voor (grote) internationale conferenties en bijeenkomsten.

Cultuur en historisch erfgoed

Wij maken cultuur tot een kernonderdeel van de identiteit en toekomst van Enschede. Vanuit ons rijke erfgoed en de verhalen van de stad investeren wij doelgericht in een toegankelijk en toekomstgericht cultuurbeleid dat creativiteit van onderop stimuleert en Enschede nadrukkelijk positioneert als culturele hoofdstad van Overijssel.

Wij benutten de grote creatieve energie in de stad door onze regie en capaciteit op cultuur te versterken. Daardoor pakken wij goede initiatieven sneller op, begeleiden wij makers en organisaties gericht en ondersteunen wij innovatie, met oog voor continuïteit in het culturele aanbod.

Wij kiezen bewust voor één sterk en herkenbaar cultureel profiel van Enschede. Wij stimuleren niet alleen samenwerking tussen culturele organisaties op het gebied van

programmering, communicatie en marketing, maar verbinden hier ook voorwaarden aan. Door samenwerking en gezamenlijke zichtbaarheid als voorwaarde te stellen, vergroten wij het bereik, versterken wij de kwaliteit en maken wij cultuur toegankelijk voor alle inwoners en bezoekers.

- Toegankelijke cultuur voor gezinnen en kinderen: wij organiseren een jaarlijkse Enschedese Museumdag die gezinnen actief uitnodigt, met gratis toegang voor ouders en extra gezinsprogrammering, zodat ook kinderen die nu niet komen het museum ontdekken.
- Wij zijn voorstander van het nieuwe Warenhuis. Het gezamenlijke thuis van de Bibliotheek Enschede, Concordia en Theater Sonnevand wordt een plek om te ontmoeten, ontdekken en creëren van vroeg tot laat. Met een veelzijdig aanbod voor gezinnen, studenten, makers en cultuurgenieters versterkt het de binnenstad en maakt die levendiger en toekomstbestendig.
- De bibliotheek blijft gratis voor kinderen en jongeren, zodat lezen, leren en ontdekken voor iedereen toegankelijk blijft.
- Wij zetten sterker in op creatieve broedplaatsen, waar creatieve inwoners, onderwijs en bedrijfsleven samenkomen. Deze broedplaatsen dragen bij aan innovatie, talentontwikkeling en de aantrekkingskracht van de stad. Creatieve broedplaatsen krijgen vaste en betaalbare huisvesting, zodat zij duurzaam kunnen groeien.
- Meer ruimte voor initiatieven uit de stad. Wij stimuleren en ondersteunen actief ideeën van inwoners en makers. Wij verlagen drempels, werken met meer vertrouwen en bieden ondersteuning waar dat nodig is.
- Ruimte voor lokaal talent: Lokaal muzikalent krijgt meer podium bij evenementen en activiteiten in de stad. Zo versterken wij de lokale scene en geven wij talent de kans om door te groeien.
- Blijvende steun voor amateurkunst: Amateurkunst blijft structureel gestimuleerd, omdat zij een belangrijke rol speelt in ontmoeting, talentontwikkeling en leefbaarheid.
- Verenigingen, koren, orkesten en gezelschappen blijven een stevig onderdeel van het culturele ecosysteem.
- Wij koesteren ons erfgoed en gebruiken de verhalen van de stad als inspiratie voor de toekomst. Door erfgoed te behouden en verhalen te delen, versterken wij de identiteit van onze stad.
- De gerestaureerde tram krijgt een prominente en goed zichtbare plek in onze stad, als herkenbaar symbool van onze geschiedenis en identiteit.

Eenzaamheid

Eenzaamheid is een groot probleem bij zowel jongeren als ouderen. Dat is in deze periode nog zichtbaarder geworden. Om dit tegen te gaan willen wij nog meer zinvolle ontmoetingen en activiteiten in onze wijkcentra en sport gerelateerde clusters organiseren.

- Wij zetten in op het tegengaan van eenzaamheid door samen met de partners in de stad hieraan te werken vanuit de actie coalitie samen1 Enschede. De rijksmiddelen worden hiervoor ingezet en waar wenselijk en mogelijk dragen wij financieel bij aan het tegengaan van eenzaamheid.
- Wij ondersteunen lokale (vrijwilligers) projecten tegen eenzaamheid.

- Het is van belang dat alle generaties loskomen van hun eigen omgeving, elkaar gaan helpen en ondersteunen om samen de eenzaamheid bestrijden. Samen zorgen wij voor een seniorenvriendelijke gemeente, met een beleid gericht op ouderen en generatiebewust, zodat eenieder volwaardig en zelfstandig kan blijven meedoen aan onze samenleving.
- Wij investeren, samen met partners binnen en buiten de stad, in trainingen die professionals en vrijwilligers helpen eenzaamheid te herkennen en bespreekbaar te maken, zodat eerder en effectiever kan worden ingegrepen.
- Wij stimuleren vrijwilligerswerk.
- Wij gaan het thema eenzaamheid bij de directies van de scholen bespreekbaar maken zodat er in het onderwijs aandacht aan geschonken wordt.

Ouderen en senioren

Het aantal ouderen zal de komende jaren fors toenemen en heeft daarom extra aandacht. Over 10 jaar is een derde van de inwoners in Enschede 65+. Samen dienen wij te zorgen voor een seniorenvriendelijke gemeente met een beleid gericht op ouderen en generatiebewust, zodat eenieder volwaardig en zelfstandig kan blijven meedoen aan onze samenleving.

- Speciale wethouder ouderenbeleid: Naar voorbeeld van Den Haag vinden wij dat ook Enschede een wethouder moet hebben die zich volledig richt op ouderenbeleid.
- Wij zetten in op de ontwikkeling van een integrale ouderennota. Deze nota moet in samenspraak met ouderen worden opgesteld en richt zich op het bevorderen van gezond ouder worden, het tegengaan van eenzaamheid, het vergroten van woon- en leef comfort, en het stimuleren van actieve participatie van ouderen in de samenleving.
- Toegankelijk en inclusief oud worden in Enschede. Wij zetten ons in voor een stad waarin mensen prettig oud kunnen worden in hun eigen buurt. Dat vraagt om betaalbare en aanpasbare woningen in gemengde wijken, met zorg, winkels en openbaar vervoer dichtbij. Daarom gaan wij actief met ouderen in gesprek en betrekken wij hen bij keuzes over wonen, zorg en leefomgeving.
- Wij investeren in collectieve woonvormen, zoals hofjeswoningen, en maken de openbare ruimte drempelvrij en toegankelijk, inclusief belangrijke plekken zoals het NS-station. Ouderen wonen niet apart, maar samen met andere generaties, met ruimte voor ontmoeting en omzien naar elkaar.
- Zorg dichtbij en goed geregeld: Wij willen dat alle inwoners van Enschede toegang houden tot goede en toegankelijke eerstelijnszorg, met voldoende huisartsen in de buurt. Zorg moet dichtbij, herkenbaar en bereikbaar zijn.
- Wij pleiten voor één duidelijk en laagdrempelig informatiepunt waar inwoners terecht kunnen met vragen over zorg, ondersteuning en voorzieningen. Daarnaast versterken wij de rol van casemanagers, zodat mensen beter worden begeleid bij complexe zorgsituaties.
- Mantelzorgers spelen een onmisbare rol. Zij verdienen tijdige ondersteuning, passende begeleiding en voldoende mogelijkheden voor respijtzorg, zodat zij hun zorgtaken kunnen blijven volhouden.
- Samen tegen eenzaamheid: Wij maken de bestrijding van eenzaamheid onder ouderen tot een speerpunt. Daarom behouden en versterken wij bestaande ontmoetingsplekken

in de stad en investeren wij in een goed vindbare en actuele activiteitenkalender. Wij organiseren zinvolle ontmoetingen en activiteiten tussen mensen met name om waardig ouder te worden en vooral om eenzaamheid te voorkomen.

- Wij stimuleren en faciliteren voor senioren groepssport 'voor en door ouderen' en investeren in de digitale vaardigheden van ouderen.
- De inzet van seniorenvoorlichters en vrijwilligers wordt actief ondersteund. Vrijwilligerswerk zien wij als een win-winsituatie: het brengt mensen met elkaar in contact, biedt zingeving en structuur en helpt sociaal isolement te voorkomen.
- De gemeente Enschede moet makkelijk bereikbaar en meedenkend zijn, met speciale aandacht voor ouderen en senioren. Zij mogen niet verdwalen in een wirwar van regels, maar moeten terechtkunnen bij één duidelijk aanspreekpunt voor persoonlijk advies en hulp bij het aanvragen van voorzieningen en kwijtscheldingen. Hun zorgtijd mag niet opgaan aan onnodig papierwerk. Daarom komt de gemeente naar mensen toe als dat nodig is, legt zij zaken begrijpelijk uit en werkt zij nauw samen met wijkteams, huisartsen en maatschappelijke organisaties. Zo zorgen wij ervoor dat hulp ouderen en senioren echt bereikt.
- De mogelijkheden voor een leven lang kunnen leren dienen wij uit te breiden en meer te stimuleren, ook voor hen die het niet zomaar zelf kunnen betalen. Ouderen die dat kunnen en willen, proberen aan (vrijwilligers) werk te helpen. Het daarvoor instellen van een seniorendeskundigenbank voor vrijwilligerswerk is daarbij van belang.
- Wij zorg voor meer bekendheid over ouderenmishandeling en de aanpak hierop. Helaas komt er steeds vaker ouderenmishandeling voor en wordt dit nog onvoldoende gesignaleerd en kan er dus niet goed of op tijd op gehandeld worden.
- Wij zorgen voor het structureel voortbestaan van AutoMaatje. Het AutoMaatje blijft een vaste, betrouwbare voorziening in Enschede. Met een brede focus op 65-plussers en uitbreiding naar alle stadsdelen houden wij ouderen mobiel, bestrijden wij eenzaamheid en versterken wij de sociale samenhang.

Jeugd en onderwijs

Enschede is dé onderwijsstad van Oost-Nederland. Van voorschool tot universiteit: de kennis is hier aanwezig. Die kennis zetten wij actief in voor de stad. Studenten krijgen ruimte om te leren in de praktijk, te werken aan maatschappelijke opgaven en Enschede sterker te maken. Ieder kind verdient gelijke kansen.

Waar je wieg staat, mag nooit je toekomst bepalen. Daarom investeren wij extra in vroeg- en voorschoolse educatie. Wij grijpen vroeg in bij taal- en ontwikkelachterstanden en ondersteunen kinderen en gezinnen waar dat nodig is. Zo bouwen wij aan gelijke kansen, vanaf de start.

Daarnaast versterken wij de begeleiding van leerlingen die dreigen uit te vallen. Door extra ondersteuning en nazorg te organiseren, ook wanneer het onderwijs (tijdelijk) onder druk staat, beperken wij voortijdig schoolverlaten en zorgen wij dat jongeren perspectief houden op onderwijs, werk en ontwikkeling.

- De Lokale Educatieve Agenda (LEA) blijft behouden.

- Bewegingsonderwijs is geen bijzaak maar een basisvoorziening. Ruim 20% van de jongeren in Enschede is te zwaar en beweegt te weinig. Dat vraagt om actie. Wij zorgen ervoor dat bewegingsonderwijs een volwaardige plaats krijgt in het hele onderwijs, met extra uren en lessen die worden gegeven door vakleerkrachten gymnastiek. Zo pakken wij bewegingsarmoede en overgewicht structureel aan en investeren wij in de gezondheid van onze kinderen.
- Het Integraal Kind Centrum (IKC) is voor ons een belangrijke voorziening. Door onderwijs, opvang en zorg te verbinden, krijgen kinderen betere en samenhangende ondersteuning. Tegelijkertijd biedt het ouders en verzorgers duidelijkheid en gemak, doordat de lijnen tussen instellingen worden verkort. Wij stimuleren de verdere ontwikkeling van IKC's en zetten hiervoor gericht een deel van het maatschappelijke en culturele budget in om activiteiten rondom scholen te versterken.
- Wij zien ICT als de motor van onze economie en de banen van morgen. Wij stimuleren ICT-kennismakingsprojecten en wij zorgen voor een stevige, structurele plek van ICT-onderwijs in zowel het basis- als het voortgezet onderwijs. Zo geven wij kinderen en jongeren de digitale vaardigheden om mee te doen en vooruit te komen.
- Wij trekken structureel geld uit voor integratie en verwachten van scholen dat zij hier aantoonbaar en actief invulling aan geven. Wij zorgen voor de juiste randvoorwaarden en sturen actief op resultaat.
- Het beste middel tegen armoedebestrijding is meedoen aan de maatschappij. Door scholing, participatie en het bieden van werkgelegenheid aan jong en oud.
- Op stedelijk niveau moet er een seniorendeskundigenbank opgezet worden, zodat de expertise van de ouderen ingezet kan worden en hun kennis behouden blijft.
- Ouders moeten bij het ontwikkelen van activiteiten nadrukkelijk betrokken worden, zodat zij invloed hebben op de ontwikkelingen. Bij misstappen van de jeugd worden de ouders altijd op de hoogte gebracht en dienen de kosten van vernieling op de ouders te worden verhaald. Ook moet worden gekeken of de ouders bij hun opvoedende taken moeten worden ondersteund.
- Het bedrijfsleven moet nog meer worden opgeroepen om voor jeugdigen een stage- of werkplek aan te bieden. Jeugd- en jongerenwerk dient een vaste plaats te krijgen in de Enschedese samenleving. Een wisselvallig jongeren- en arbeidsbeleid schept onduidelijkheid en gaat ten koste van een vaste structuur en de kwaliteit.
- Enschede is een echte studentenstad met veel jongeren en studenten. Dat vraagt om voldoende betaalbare studentenwoningen, in goede samenwerking met woningbouwcorporaties.
- Wij blijven het opstarten van bedrijven door studenten actief ondersteunen. Door ondernemerschap te stimuleren en goede begeleiding te bieden, geven wij jong talent de ruimte om te groeien en versterken wij tegelijkertijd de economie van Enschede.
- Geen enkel kind mag met honger op school zitten. Wij zorgen ervoor dat kinderen met een volle buik kunnen leren en zich ontwikkelen, maken gezonde voeding bereikbaar door betaalbare en praktische voorlichting voor ouders en kinderen, en zorgen dat hulp bij voedseltekorten laagdrempelig, snel en zonder schaamte toegankelijk is voor ieder gezin.
- Wij willen een of meerdere Enschedese Familie Scholen, een plek waar kinderen zich breed kunnen ontwikkelen en waar ouders intensief betrokken zijn. Om deze brede ontwikkeling te stimuleren is er een groot aanbod aan hulp en activiteiten op school om gezinnen te ondersteunen bij opvoeding, zorg en werk.
- Wij betrekken lokale verenigingen actief bij het onderwijs, bijvoorbeeld via muzieklessen door muziekverenigingen, sportlessen door sportclubs en

veiligheidslessen in samenwerking met politie en verkeer. Zo maken kinderen al op jonge leeftijd kennis met verenigingen in hun eigen omgeving, stimuleren wij lokale cultuur en vergroten wij de kans op blijvende deelname aan sport, muziek en andere hobby's.

Dat één op de zes jongeren in Nederland in de jeugdzorg terechtkomt, is onacceptabel. Aan deze cijfers liggen politieke keuzes ten grondslag die in Den Haag zijn gemaakt bij de inrichting van het stelsel. Dat betekent ook dat er andere keuzes mogelijk zijn. Jeugdzorg mag nooit de standaardroute worden voor opgroeien. Onze inzet is helder: minder instroom, snelle en passende hulp waar die nodig is en een sterke basis voor alle jongeren.

Wij kiezen voor preventie als uitgangspunt. Problemen moeten vroeg worden gezien en aangepakt, op school, in de wijk en thuis, voordat ze escaleren en jongeren vastlopen in zware trajecten. Vroeg ingrijpen is menselijker voor gezinnen en effectiever voor de samenleving dan ingrijpen wanneer de schade al groot is.

Tegelijkertijd moet de jeugdzorg menselijker worden. Professionals besteden te veel tijd aan regels, formulieren en verantwoording, terwijl die tijd juist bij kinderen en gezinnen hoort te liggen. Wij willen minder bureaucratie en meer vertrouwen in vakmanschap, zodat hulpverleners kunnen doen waar zij voor zijn opgeleid: helpen.

Wanneer hulp nodig is, moet die er snel en passend zijn. Lange wachttijden zijn onacceptabel en ondermijnen het vertrouwen in de overheid. Wij zorgen voor duidelijke regie, betere samenwerking en kortere lijnen, zodat jongeren en ouders niet verdwalen in het systeem maar snel ondersteuning krijgen.

- Wij investeren daar waar de beste jeugdzorg begint: niet bij indicaties en dossiers, maar in de klas, op het sportveld en in de wijk. Onderwijs, sport en cultuur geven jongeren houvast, zelfvertrouwen en toekomstperspectief. Wie kansenongelijkheid echt wil bestrijden, investeert juist hier, vooral in wijken waar die kansen het meest onder druk staan.
- Wij zetten in op het terugdringen van gok- en gameverslaving onder jongeren. Digitale verdienmodellen richten zich steeds agressiever op kinderen en ondermijnen hun ontwikkeling. Dat laten wij niet gebeuren. Met strikte handhaving, gerichte voorlichting in het onderwijs en stevige samenwerking tussen scholen, gemeenten en hulpverlening grijpen wij vroeg in en voorkomen wij dat jongeren vastlopen.

Inwonersparticipatie

Wij betrekken inwoners vanaf het allereerste moment bij plannen, besluiten en ontwikkelingen in hun wijk. Geen schijninspraak achteraf, maar echte zeggenschap vanaf de start. Inwoners worden gedurende het hele proces open en eerlijk geïnformeerd over de voortgang en gemaakte keuzes.

Wijkgericht werken is voor ons geen slogan maar een uitgangspunt. Het Stadsdeelmanagement is onmisbaar als schakel tussen inwoners, wijken en het gemeentebestuur. Daarom investeren wij extra in het Stadsdeelmanagement, zodat zij

voldoende budget en slagkracht hebben om hun verbindende rol in de wijken optimaal te vervullen.

- Elk stadsdeel beschikt over een structureel wijkbudget voor bewonersinitiatieven, nu en in de toekomst. De besteding vindt plaats in overleg met bewoners en dorps- en wijkraden, met gezamenlijke verantwoordelijkheid en transparante verantwoording door de stadsdeelmanager.
- Wijkbudgetten zijn nadrukkelijk bedoeld voor bewonersinitiatieven en mogen niet worden ingezet om gemeentelijke bezuinigingen op te vangen. De budgetten blijven minimaal op peil en worden waar nodig verhoogd.
- Bij de inzet en aanbesteding van wijkbudgetten krijgt het lokale bedrijfsleven voorrang, zodat wijkinitiatieven én de lokale economie worden versterkt.
- Wij versterken wijkvoorzieningen zodat zij beter aansluiten op de behoeften van inwoners. Elke wijk en elk dorp beschikt over een goed toegankelijk wijkcentrum, waar maatschappelijke en bewonersinitiatieven tegen betaalbare tarieven kunnen plaatsvinden. Wij zorgen voor een evenwichtige spreiding van wijkcentra over stad en dorpen. Daarom zetten wij in op de bouw van een wijkcentrum in Glanerbrug en op de realisatie van wijkcentra in Helmerhoek en Stadsveld. Deze wijkcentra vormen het hart van ontmoeting, ondersteuning en samenleven.
- Kinderboerderijen zijn van grote waarde voor welzijn, ontmoeting, educatie en groen in de stad. Wij geven deze voorzieningen de ruimte om zich ondernemend te ontwikkelen, stimuleren samenwerking en kennisdeling, en versterken vrijwilligersbesturen met passende ondersteuning. Zo blijven kinderboerderijen toekomstbestendige, laagdrempelige voorzieningen voor alle inwoners.
- Speeltuinen zijn het hart van de wijk en moeten transformeren: van alleen speelplek naar multifunctionele wijkvoorziening voor jong en oud, met ruimte voor spelen, ontmoeten en verenigingsleven. Ze vormen een thuisbasis die generaties verbindt en de sociale cohesie versterkt, dragen bij aan sterke, leefbare wijken en moeten evenwichtig over wijken en stadsdelen worden verspreid, zodat volledige dekking en optimaal gebruik gegarandeerd zijn.
- Jongeren hebben behoefte aan een eigen, veilige plek om elkaar te ontmoeten. Door hen binnenboord te houden en serieus te nemen, voorkomen wij overlast en ontsporing. Wij zorgen daarom voor leuke, toegankelijke ontmoetingsplekken in de stad en wijken, passend bij deze leeftijdsgroep. Deze plekken geven jongeren het gevoel dat ze erbij horen, stimuleren positief gedrag en versterken de binding met hun buurt. Wij ontwikkelen ze samen met jongeren, zodat ze aansluiten bij hun wensen en daadwerkelijk worden gebruikt.
- Wij geven ruimte aan wijkexperimenten, waarbij bewoners zelf initiatieven kunnen ontwikkelen en uitvoeren, zoals een ontmoetingsplek in de eigen wijk die door wijkbewoners wordt beheerd.
- Wij zetten in op online wijkparticipatie, zodat inwoners ook digitaal kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen over hun leefomgeving.
- Wij zetten participatie deskundigen in voor de praktijk.
- Wij communiceren in duidelijke en begrijpelijke taal.
- Ambtenaren moeten meer informatie ophalen bij de inwoners om input te kunnen geven en om te denken en te handelen vanuit de samenleving, zodat een initiatief een raadsvoorstel gaat worden wat ook door de inwoners wordt gedragen.

- Wij betrekken JONG053 nadrukkelijker bij beleid en uitvoering. Door jongeren structureel mee te laten denken en doen, sluiten plannen beter aan bij hun leefwereld en versterken wij hun betrokkenheid bij de stad.

Dorps- en wijkraden zijn een onmisbare pijler van onze lokale democratie. Wij kiezen voor rechtstreeks gekozen dorps- en wijkraden, zodat zij een echte afspiegeling zijn van de bewoners. Met een officiële status borgen wij structurele subsidie en geven wij wijkraden meer autonomie. Zo versterken wij hun legitimiteit, zichtbaarheid en rol in burgerparticipatie en maken wij van de wijkraad een volwaardige partner van het gemeentebestuur.

- Dorps- en wijkraden houden op gezette tijden openbare en voor iedereen toegankelijke vergaderingen. Wij zorgen ervoor dat zij daarvoor kunnen beschikken over goede digitale voorzieningen, zoals een eigen website en sociale media, én over een laagdrempelige fysieke ontmoetingsplek, zoals een clubhuis, dorps huis of wijkcentrum.
- Dorps- en wijkraden worden vanaf het allereerste stadium betrokken bij alle voorgenomen besluiten, plannen en ontwikkelingen in hun dorp of wijk. Wij zorgen ervoor dat zij niet alleen vroegtijdig mee kunnen denken, maar ook gedurende het hele proces adequaat en transparant op de hoogte worden gehouden van de voortgang.
- Moderne dorps- en wijkraden krijgen, naast de wijkbudgetten, een eigen begroting met voldoende budget voor maatschappelijke initiatieven, sport en spel en het groen in hun dorp of wijk. Tegelijkertijd verwachten wij van dorps- en wijkraden dat zij de wijkbudgetten actief onder de aandacht brengen en ervoor zorgen dat deze voor alle bewoners toegankelijk en bereikbaar zijn.

Financiën, gemeentelijke lasten en subsidiebeleid

De afgelopen jaren stonden in het teken van het zogeheten financiële ravijn, waarbij gemeenten fors zijn gekort op het gemeentefonds. Dankzij intensieve lobby zijn de scherpste randen hiervan afgehaald, maar de gevolgen zijn nog altijd duidelijk merkbaar. Wij blijven ons daarom krachtig inzetten voor een structureel en toereikend gemeentefonds: zonder voldoende geld kunnen gemeenten hun taken niet verantwoord uitvoeren. Nieuwe taken vanuit het Rijk moeten altijd gepaard gaan met voldoende financiering.

Daarnaast vinden wij dat beleidsdoelen vooraf realistisch en uitvoerbaar moeten worden getoetst. Bij investeringen kijken wij niet alleen naar de eenmalige kosten, maar ook naar risico's, beheer- en onderhoudskosten. Zo zorgen wij voor financieel verantwoord beleid, nu en in de toekomst.

- Voortdurend dient bestaand beleid te worden geëvalueerd. Als doelstellingen van beleid niet kunnen worden gehaald dan dient de beslissing te worden genomen om de uitvoering bij te stellen dan wel te stoppen. Daarom ook dienen er regelmatig en bij voortduring tussenrapportages te worden uitgebracht aan de gemeenteraad.

- Wij schaffen de hondenbelasting af en zoeken daarvoor passende dekking binnen de gemeentelijke begroting, met oog voor de financiële gevolgen en de keuzes die dat vraagt.
- Lastenverhoging voor de inwoner door verhoging van de OZB mag niet hoger zijn dan de inflatiecorrectie.
- Er mag geen financiële ongelijkheid bestaan in de OZB-heffingsbedragen tussen bewoners van het buitengebied t.o.v. hen die in de stad wonen. Reserveringen bij afvalstoffenheffing en rioolreiniging (doelheffingen) mogen alleen gebruikt worden voor toekomstige projecten binnen deze producten en niet worden gebruikt om gaten in de begroting te dichten (daarvoor zijn de reserves bedoeld).
- Subsidies als middel, nooit als doel: Het subsidiebeleid moet worden getoetst en geëvalueerd op maatschappelijk nut en de subsidies dienen vooral te worden beschouwd als opstarthulp. Subsidies moeten aantoonbaar bijdragen aan ambities, niet aan organisaties zonder resultaat.
- Partijen waarmee de gemeente een financiële relatie heeft, dienen jaarlijks een deugdelijke financiële verslaglegging naar de gemeente te overleggen. Monopolie op gemeentelijke subsidie moet eraf (elk initiatief moet gehoord en bekeken worden).
- Bij dagbesteding, zorg en verslavingsinstellingen dient er een toets te komen of de doelstellingen van de gemeente en regio worden behaald en wat de effectiviteit is van deze instellingen.
- Wij kiezen ervoor om daar waar het past werkzaamheden weg te zetten bij de Enschedese ondernemers. Wanneer opdrachten te groot zijn of boven de aanbesteding grens vallen schalen wij op naar regionaal of landelijk niveau.

Gemeente als partner

Wij kiezen voor echte zeggenschap en een gemeente die naast haar inwoners staat. Wij doorbreken vaste patronen en experimenteren met nieuwe en onorthodoxe vormen van inspraak en participatie. Minder regels, snellere besluiten en meer vertrouwen in inwoners zijn daarbij het uitgangspunt. De gemeente communiceert helder en begrijpelijk, met waar nodig een korte samenvatting van officiële documenten in Jip-en-Janneke-taal.

Bij het indienen van aanvragen ontvangen inwoners direct een schriftelijke ontvangstbevestiging met een overzicht van de aangeleverde stukken. De gemeente communiceert proactief over voortgang en besluiten en streeft naar een eerste reactie binnen twee werkdagen.

De overheid is geen barrière maar een partner: faciliterend, meedenkend en ondersteunend bij goede initiatieven van inwoners, ondernemers en organisaties. Inwoners hoeven niet achter hun gemeente aan: de gemeente is aan zet.

- Het contact tussen inwoner en overheid moet worden verbeterd. Ambtenaren moeten (maatschappelijke) stages binnen de gemeente en ondernemingen door lopen en worden gestimuleerd in het circuleren van baan en plek.
- De ambtenaren die het beleid moeten maken dienen zich meer onder de inwoners te begeven om te peilen en de benodigde input op te halen.

- Bij elk raadsvoorstel moet duidelijk worden gemaakt in hoeverre inwoners betrokken zijn of worden betrokken. Niet elk raadsvoorstel leent zich voor een hogere mate van burgerparticipatie en daarom is het van groot belang dat heel expliciet het verwachtingspatroon wordt gemanaged.
- De (digitale) ontsluiting van officiële documenten van het college en de raad moet worden verbeterd. Maak van een inwoner geen spoorzoeker en overlaad hem/haar ook niet met te veel informatie.
- Wij willen daarom voorstellen om in te zetten op gepersonaliseerde informatievoorziening, waarbij eenieder desgewenst enkel de voor hem/haar belangrijke informatie ontvangt.
- Documenten over bepaalde thema's, locaties en projecten dienen veel gemakkelijker te vinden zijn en de zoekresultaten moeten worden voorzien van relevante (politieke) besluiten, achtergrond en context omtrent het desbetreffende onderwerp.
- Wij willen dat er meer wordt ingezet op transparantie van (achtergrond) informatie en willen daarom hoog inzetten op het inzichtelijk maken van informatie.
- Wij gaan uit van de kracht van de inwoners en vinden het dan ook van belang dat elke inwoner van Enschede tijdens een stadsdeel of stedelijke commissievergadering kan inspreken en kan participeren. Wanneer men het gevoel heeft te worden gehoord, zal de afstand van de inwoner tot de politiek afnemen.

Intergemeentelijke samenwerking

Samenwerken in Twente, met respect voor lokale autonomie. Twente bestaat uit middelgrote en kleinere gemeenten. Door samen te werken staan wij sterker richting Rijk, provincie en Europa en kunnen wij grotere projecten realiseren op het gebied van infrastructuur, mobiliteit, woningbouw en economie, die afzonderlijk niet haalbaar zijn.

De woningmarkt is regionaal: goede afstemming voorkomt dat de ene gemeente bouwt voor de problemen van de andere. Ook bereikbaarheid vraagt om samenwerking, omdat openbaar vervoer, wegen en fietsroutes gemeentegrenzen overstijgen.

Enschede is daarbij niet de rand van Nederland, maar ligt in het hart van Europa. Daarom is een blijvende focus op grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland essentieel voor economie, mobiliteit en werkgelegenheid.

Tegelijk behouden gemeenten, en Enschede in het bijzonder, de autonomie om eigen keuzes te maken. Zo combineren wij regionale slagkracht met lokaal eigenaarschap en werken wij aan een bereikbaar, leefbaar en toekomstbestendig Twente.

Samenwerking is geen doel op zich, maar moet aantoonbaar bijdragen aan betere resultaten en meer efficiency. Wij blijven kritisch op samenwerkingsverbanden die veel kosten, weinig opleveren of voor Enschede onvoldoende meerwaarde hebben. Als een samenwerking niet positief is voor alle deelnemende gemeenten, is het terecht om te heroverwegen of deze vorm nog wenselijk is. In de komende periode onderzoeken wij alle samenwerkingsverbanden op efficiency, doeltreffendheid en toegevoegde waarde voor Enschede. Zo zorgen wij ervoor dat samenwerking werkt in het belang van onze inwoners.

Tot slot

Enschede staat voor keuzes die bepalend zijn voor onze toekomst. Keuzes over leefbaarheid, veiligheid, zorg voor elkaar en kansen voor jong en oud. Die keuzes vragen om een partij die weet wat er speelt in de stad en die verantwoordelijkheid neemt om besluiten ook echt uit te voeren.

Burgerbelangen Enschede staat voor een stad waar mensen zich thuis voelen, waar wijken sterk zijn en waar problemen worden aangepakt in plaats van vooruitgeschoven. Met realisme, daadkracht en samenwerking bouwen wij aan een Enschede dat eerlijker, groener, veiliger en leefbaarder is.

Dat doen wij niet alleen, maar samen met u. Samen met inwoners, verenigingen, ondernemers en vrijwilligers maken wij keuzes en voeren wij die uit, dicht bij de wijk en dicht bij de mensen.

Daarom vragen wij uw stem: stem op Burgerbelangen Enschede en werk samen met ons verder aan een stad waar iedereen meetelt en mee kan doen.

Gewoon Samen Doen.

***Al 30 jaar
dé lokale partij
van Enschede***

www.burgerbelangenenschede.nl